

For det første var de reducerede gødningsnormer ikke nødvendige i 1998, jf. artikel 5, stk. 5. Man var allerede i mål med indsatsen. Staten svævede i uvidenhed både om, hvor stor udvaskningen var, og om, at indgrebene på husdyrgødning rent faktisk havde virket tilstrækkeligt til at være i mål med målsætningen fra Vandmiljøplan 1.

For det andet var indførelsen af de reducerede gødningsnormer baseret på en fejlanvendt tese for udvaskning. Tesen går ud på at sætte udvaskning til 1/3 af anvendt gødning, og den er udviklet på baggrund af forsøg på velgødet jord tilbage i 1970'erne. I vidneskranken erkendte statens eget vidne, at man ikke kan slutte sig frem til virkning på undergødsket jord fra forsøg på velgødet jord.

For det tredje indførtes de reducerede normer uden målinger, som kunne fastslå miljømæssig effekt. Man har alene baseret sig på ovennævnte tese. Samtidig har staten undladt at måle på, om tesen var korrekt, og det er derfor først under retsmødet i maj 2015, at det blev fastslået, at der ikke var videnskabeligt grundlag for de reducerede normers indførelse og fastholdelse.

For det fjerde var Landekvoten ikke nødvendig i 2004, jf. artikel 5, stk. 5, og har heller ikke opfyldt kravet om omkostningseffektivitet allerede fordi den ikke har virket. I statens eget svarskrift erkendes, at man i 2004 var i mål med indsatsen i forhold til målet fra Vandmiljøplan 1. Af statens egne processkrifter fremgår ligeledes, at Landekvoten ikke har virket.

For det femte var det miljøfaglige grundlag ikke tilstede for indførelsen af landekvoten. Under sagen har staten da også erkendt følgende:

”Det er ikke korrekt som anført i svarskriftet... at 17 % af det danske drikkevand har en nitratkoncentration på over 50 mg / l”

For det sjette er statens overvågning af grund- og overfladevand uegnet til at fastslå omfanget af nitrat og dermed utilstrækkelig til at overholde forpligtelserne i artikel 5, stk. 6. Dels blev målestederne ikke udlagt repræsentativt, dels tages prøverne i dag målrettet de steder, hvor der er udfordringer med nitrat i grundvand. Ministeren udtrykte det således i samråd af 27. november 2014:

”Det er dermed rigtigt..at overvågningen er rettet mod de steder, hvor Naturstyrelsen vurderer, at der findes mest forurening i grundvandet”

For det syvende strider reducerede normer mod kravet om omkostningseffektivitet jf. artikel 5, stk. 5. Selvom virkningen – i bedste fald – kun er beskeden, er dens konsekvenser reelt uoverskuelige. Ifølge ”1/3-tesen” forventedes en reduktion på 10.500 tons N årligt svarende til 4 kg N per hektar. Selv, hvis denne effekt var opnået, kunne den have været opnået med langt mindre indgribende og langt billigere virkemidler. Indsats på husdyrgødning førte til en reduktion på cirka 100.000 tons, og selv anvendelse af vintersæd er mere effektiv. Ifølge statens egne oplysninger har resultatet været mindre end det estimerede, og hertil kommer, at andre virkemidler, f.eks. efterafgrøder – de steder, hvor der ikke er vintersæd – virker med mellem 25 og 37 kg N per hektar til kun en brøkdel af prisen som de reducerede normer koster landmændene.

For det ottende har staten løbende undladt at foretage en effektiv gennemgang af og om fornødent revidere sin indsats, jf. artikel 5, stk. 7. Det er derfor, at det først er nu, at reducerede normer er ”afsløret” som det – muligvis - mindst omkostningseffektive af samtlige kendte virkemidler i Europa. Ifølge SEGES har de reducerede gødningsnormer kostet danske landmænd 43 % af bundlinien i perioden 2009-2014.

For det niende strider Økonomisk Optimum mod direktivets ligevægtsprincip, jf. bilag III, punkt 1, nummer 3. Beregningen af normerne baserer sig ikke på afgrødens forventede behov, men derimod på beregning af indgreb i landmandens økonomiske forhold. Der bruges historiske tal i stedet for aktuelle tal for pris på gødning og korn, selvom disse priser svinger meget, og tillige anvendes alene gennemsnitstal for de sidste 3 år til at fastslå normernes størrelse, og der bortses fra, at dansk korn er så ringe, at det på verdensmar-

kedet falder i pris. Under alle omstændigheder er det landekvoten, det vil sige den mængde gødning, som anvendtes i 2004, som er styrende for normerne stadig i 2016. Ifølge statens egne tal udgør undergødskningen 21 % i forhold til statens økonomisk optimum. Professor Peter Pagh konkluderer i sit notat fra 2015:

”Det er efter min opfattelse indlysende, at dette kriterium [Økonomisk Optimum] ikke modsvarer nitratdirektivets ligevægtsprincip”

For det tiende har staten tilsidesat sin forpligtelse til at udstede en nitrathandlingsplan, jf. artikel 5, stk. 1 og strategisk miljøvurdering, jf. SMV-direktivet. Udarbejdelsen af ”Danish Nitrate Action Programme 2008-2015 opfylder ikke direktivernes krav, **fordi** den er udarbejdet på engelsk, **fordi** den ikke har været i offentlig høring, og fordi der er uoverensstemmelse mellem Danish Nitrate Action Programmes beskrivelse af beregningen af normerne på den ene side og den ”tilsvarende” beskrivelse i den strategiske miljøvurdering. Endelig har staten forsømt at udstede nitrathandlingsplanen som en bindende retlig ramme om den nationale implementering. Der henvises til professor, dr. Jur. Peter Pagh’s notat herom. Professoren konkluderer, at fejlene hver især bør medføre, at normerne som udgangspunkt ikke kan håndhæves.

For det ellefte har staten undladt at udstede en strategisk miljøvurdering på Landekvoten i 2004, selvom regeringsgrundlaget er udstedt mere end 24 måneder før planen endeligt vedtages.

For det tolvte kan man ikke trække EU-støtte tilbage på baggrund af landekvoten, som ifølge statens egne oplysninger, udgør en rent national regulering.